Herstel

No. 12
26 MEI 1945
Verschijnt
elke 14 dagen

ORGAAN DER KATHOLIEKE ARBEIDERSBEWEGING IN BEVRIJD NEDERLAND

REGERING *en* ARBEIDERSBEWEGING

De Raad van Vakcentralen (R.K.W.V. — N.V.V. en C.N.V.) besloot in een onlangs gehouden vergadering een onderhoud aan te vragen met den Minister van Sociale Zaken naar aanleiding van het niet voldoende erkennen en inschakelen van de arbeidersbeweging in tal van commissies.

Deze aangevraagde bespreking heeft plaats gehad op 28 April te Oisterwijk „Hotel Bos en Ven" waar de Minister van Sociale Zaken zijn Departement heeft als hij in Nederland vertoeft.

Wij zijn over deze bespreking met Excellentie Wijffels heel tevreden en er is reden om aan te nemen dat ook Zijne Excellentie over dit onderhoud voldaan was.

Wij hebben in dat onderhoud met den Minister van Sociale Zaken heel openhartig gesproken en duidelijk blijk gegeven van onze ontstemming ten aanzien van het niet voldoende erkennen en inschakelen van de arbeidersbeweging. Wel waren in tal van commissies personen benoemd uit de Arbeidersbeweging, maar niet door en namens die beweging en daartegen ging onze grief. Daarnaast waren wij zeer ontstemd over het niet inschakelen van de Mijnwerkersbonden in de Commissie voor de Bedrijfsorganisatie Mijnbedrijf. In een belangrijke aangelegenheid als deze had het vanzelfsprekend voor de hand gelegen dat de Mijnwerkersbonden in bovengenoemde Commissie zouden zijn vertegenwoordigd, temeer omdat deze organisaties en trouwens de gehele arbeidersbeweging zich in het verleden permanent met het vraagstuk van de bedrijfsorganisatie hebben bezig gehouden.

Vervolgens, wij staan op het standpunt dat bedrijfsorganisatie in Nederland niet goed denkbaar is zonder vakorganisatie en dus ligt het voor de hand dat bij het instellen van een bedrijfsorganisatie, in dit geval voor het Mijnbedrijf, de Mijnwerkersbonden worden erkend en ingeschakeld.

Het vraagstuk van de bedrijfsorganisatie voor de Mijnen zal, naar wij stellig verwachten, wel opgelost worden met inschakeling van de betreffende organisaties in het Mijnbedrijf, arbeiders en beambten.

Zoals wij hierboven reeds schreven waren wij over het onderhoud met den Minister van Sociale Zaken tevreden, getuige ook het communiqué dat na het onderhoud in onderling overleg werd opgemaakt en gepubliceerd en waarvan wij hier melding maken.

Communiqué.

Regering en vakbeweging.

Op Zaterdag 28 April heeft een bespreking plaats gehad tussen den Minister van Sociale Zaken, Ir. F. C. M. Wijffels en vertegenwoordigers van den Raad van Vakcentralen (N.V.V., R.K.W.V. en C.N.V.) inzake een betere erkenning van deze vakbeweging door de Regering en verschillende Overheidsinstanties. De Minister verklaart ten overvloede, dat, evenals dit vroeger het geval was en thans in nog meerdere mate nodig zal blijken, de vakbeweging als organische vertegenwoordiging van de arbeidersweerd voortdurend zal worden ingeschakeld bij de tot standkoming van de Sociale voorzieningen.

Daarenboven werden door bovengenoemde vertegenwoordigers de moeilijkheden ter sprake gebracht, welke in het Mijnbedrijf zijn ontstaan door misverstand inzake niet voldoende erkennen van de drie samenwerkende mijnwerkersbonden en het uitblijven van een beslissing inzake het pensioenvraagstuk.

Ten aanzien van het eerste punt verklaarde de Minister, dat ook in het Mijnbedrijf de drie vakbonden volledig worden erkend en ingeschakeld. Wat het tweede punt betreft deelde de Minister mede, dat de Regering reeds besloten heeft de nodige gelden beschikbaar te stellen voor een aanmerkelijke verhoging van deze pensioenen, waardoor deze niet achter zullen staan bij die welke in andere bedrijven, zoals o.a. in het spoorwegbedrijf geldende zijn. Aan deze herziening van de pensioenen der zeelieden en mijnwerkers wordt thans met de meest mogelijke spoed gewerkt terwijl in afwachting van het tot stand komen van deze regeling reeds nu de pensioenen, welke te laag geacht moeten worden om een redelijk bestaan mogelijk te maken, verhoogd zullen worden. Hangende de technische uitvoering is de Minister besloten de definitieve regeling te laten ingaan op 1 Mei 1945.

Het R.K. Werkliedenverbond IN NEDERLAND *bevrijd!*

Door de bevrijding van het gehele land is ook Het R. K. Werkliedenverbond Nederland, gevestigd te Utrecht weder in staat zich tot haar leden te wenden.

Het Verbond heeft zijn werkzaamheden hervat.

Met geheel Nederland juichen wij uitbundig over de zo lang en dringend afgesmeekte, nu herboren, Vrijheid!

Naast God danken wij hartgrondig allen, die ons deze vurig begeerde Vrijheid brachten.

Met de herboren Vrijheid herleeft ook aanstonds weer de Katholieke Arbeidersbeweging van Nederland, *de* Beweging van en voor de Katholieke hoofd- en handarbeiders.

Eigenlijk ging zij nooit onder! Na de gewelddadige onderdrukking heeft zij ondergronds een deel van haar werk voortgezet. Zij bereidde voor:

een grondige reorganisatie van de beweging zelf;

zij bevorderde

een gereglementeerde samenwerking met andere werknemers centralen;

zij werkte daadwerkelijk mede aan de totstandkoming van een Stichting van de Arbeid, *het* sociale toekomstorgaan van werkgevers en werknemers.

Zij hield de Beweging in stand!

En nu richt zij zich, voor het eerst na de bevrijding, tot alle Katholieke werkers(sters) van Nederland, na een saluut te hebben gebracht aan de Kameraden, die vielen als slachtoffer van hun plicht.

Wij beginnen weer met frisse moed, bezield met frisse ideën, welke een gedegen programma schragen, plus het rotsvaste vertrouwen, dat we in de toekomst zullen slagen gelijk we in het verleden slaagden.

*

Onze Verbondsvoorzitter A. C. de Bruyn was reeds in het Zuiden aanwezig om contact met ons te leggen.

De Verbondssecretaris H. J. Schutte is op 24 Maart 1945 overleden.

Ook zijn ons ontvallen collega Jan Heynis, van de R. K. Fabrieksarbeidersbond, vriend Sewald van de de Bond voor Overheidspersoneel, vriend Kan, districtsbestuurder van de R. K. Metaalbewerkersbond, alsmede vriend Hoogsteder van de Volkskrant en collega Druleers van de Fabrieksarbeidersbond, welke laatste in het concentratiekamp Dachau is overleden.

Ons dagblad „De Volkskrant" verscheen reeds weer te Amsterdam en zodra mogelijk zal het natuurlijk weer over het gehele land verspreid worden. Een proclamatie van de gezamenlijke werkgevers-werknemers organisaties in ons land meldt ons de totstandkoming van „De Stichting van De Arbeid" tot bevordering van de sociale vrede orde en rechtvaardigheid. Voorzien is een gemeenschappelijk overleg op sociaal gebied, zowel bedrijfstaksgewijze als landelijk en centraal. De stichting stelt zich voorts ten dienste van de overheid ter vervulling van opdrachten ten bate van het algemeen belang.

Daarnaast is diepgaand overleg in een vergevorderd stadium over de wijze van behandeling van economische vraagstukken in organisatorisch verband, met deelneming van de vakbeweging der werknemers aan het dragen van verantwoordelijkheid.

FABRIEKSCOMMISSIES

Hier en daar is de laatste tijd weer meer dan normale belangstelling waar te nemen voor fabriekscommissies, -kernen, -raden, of hoe men dergelijke instellingen ook wil noemen.

Deze fabriekscommissies zijn niet iets nieuws. Er is een tijd geweest, dat deze instellingen in tal van ondernemingen met meer of minder succes fungeerden, en in sommige gevallen — veelal in grotere fabrieken — hebben ze zich reeds jarenlang kunnen handhaven.

Thans wordt er weer meer dan vóór de oorlog over gesproken en geschreven, en in enkele ondernemingen is men reeds tot (weder)-oprichting van fabriekscommissies overgegaan. In het merendeel van de gevallen gaat het initiatief van de werkgever uit, welke er een orgaan van overleg tussen hem en zijn personeel mede tot stand wil brengen.

Waarschijnlijk zullen deze organen van overleg wel nuttig en goed werk kunnen doen, en vooral in deze tijd kan men zich over iedere vorm van (nauwere) samenwerking slechts verheugen. Toch moet men de betekenis van deze fabriekscommissies ook niet over-schatten. Dat zou even verkeerd zijn als ze te onderschatten, wat in het verleden vaak is gebeurd.

Nu overschat men de waarde van fabriekscommissies als men daarvan geheel of voor een belangrijk deel de oplossing van het sociale vraagstuk zou verwachten. Ook wordt er niet mede voldaan aan het verlangen naar medezeggenschap of bedrijfsorganisatie, want daartoe zou o.m. een wettelijke basis nodig zijn, en die ontbreekt — uiteraard — geheel en al. Zelfs ontbreekt in vele gevallen een degelijk fundament; zij steunen dan alleen op de goede wil van beide partijen.

Al is nu die goede wil een gelukkig verschijnsel, hij vormt toch slechts een wankele basis voor fabriekscommissies.

Als grondslag dient aanwezig te zijn 'n degelijke overeenkomst, gesloten tussen twee gelijkwaardige partijen; b.v. een c.a.o., die het bestaan van fabriekscommissies bindend voorschrijft, en regelen stelt omtrent samenstelling, bevoegdheid en werkwijze. Maar dan nog kunnen zich gemakkelijk teleurstellingen voordoen. 't Komt n.l. vooral op de personen aan, die zo'n fabriekscommissie vormen. En daar stelt de practijk onevenredig zware eisen aan.

Zij moeten over voldoende inzicht beschikken in de te behandelen zaken, wekle zullen bestaan uit interne bedrijfsaangelegenheden; zij moeten zelfstandig en onbevooroordeeld kunnen optreden, zowel tegenover hun medearbeiders als tegenover hun werkgever; en zij moeten een groot vertrouwen genieten, niet alleen van den werkgever maar vooral ook van het personeel, waaruit zij zijn gekozen. Genieten zij dat vertrouwen van beide partijen, dan is 't zaak om te trachten dat te behouden en zelfs uit te breiden. Maar de practijk heeft wel uitgewezen hoe moeilijk het is, om het vertrouwen van beide partijen metterdaad te behouden.

Bij wederzijdse goede wil — en die is ongetwijfeld in het merendeel van de gevallen aanwezig — zullen de fabriekscommissies echter wel vaak nuttig werk kunnen doen, zowel in het belang van de werknemers als van de onderneming.

Bx.

De positie DER LANDARBEIDERS

De door de regering ingestelde contactcommissie met de landbouw onder voorzitterschap van Mr. Dr. van Rijnn, waarin ook vertegenwoordigers van de landarbeidersbonden zijn opgenomen, heeft eveneens het vraagstuk van de sociale positie van de landarbeiders en het ontwerp van de loonregeling voor de landbouw, vrucht van overleg tussen bovengenoemde instanties en de samenwerkende landarbeidersbonden ampel besproken en vergezeld van een gunstig advies, aan den tijdelijken Rijksbemiddelaar ter goedkeuring toegezonden. Bedoelde loonregeling zal gelden voor één jaar, te rekenen van 1 Maart 1945 tot 1 Maart 1946. Door deze commissie is tevens de wenselijkheid en de hoop uitgesproken dat zo mogelijk nog in de loop van dit jaar de werkgevers- en landarbeidersorganisaties de loonregeling in een C.A.O. zouden kunnen omzetten, doch dat in ieder geval de opbouw van de wederzijdse organisaties zo zal zijn voltooid, dat de partijen zelf, zonder inmenging van boven af, het volgend jaar zelfstandig door vrij overleg de lonen en verdere arbeidsvoorwaarden zullen regelen.

Naast de niet onbelangrijke verhoging van de lonen als zodanig is het een verheugend verschijnsel dat bepaalde maatregelen voor de landarbeiders zijn voorgesteld die tal van arbeiders reeds hadden, doch waarvan de arbeiders in de landbouw verstoken bleven.

Deze voornaamste bepalingen zijn o. a. één week *vacantie* met behoud van loon, de *vrije Zaterdagmiddag*, doorbetaling van het loon bij onwerkbaar weer, kort verzuim met behoud van loon, doorbetaling van het volle loon over een betrekkelijk korte tijd bij ziekte of ongeval en over de erkende christelijke feestdagen, daarenboven voor de katholieke arbeiders 15 Augustus en 1 November en voor de protestanten arbeiders de bid- en dankdagen voor het gewas.

Ook is een bepaling opgenomen voor bijzondere toelagen, voor het bezit van diverse diploma's en voor bepaalde werkzaamheden waarvoor bijzondere vakkennis vereist is.

De arbeidsduur is eveneens geregeld, doch de indeling hiervan is voor Zeeland niet gelijk aan die van Brabant.

De vaststelling van de lonen is als volgt.

Voor de provincie Zeeland bedraagt het loon voor paardenknechts

f 25.— per week voor de periode van 1 December tot 1 Maart,

f 30.— per week voor de periode van 1 Maart tot 1 December.

Voor vaste en losse arbeiders *f* 0.50 per uur.

Voor West-Noord-Brabant bedraagt het loon voor paardenknechts

f 24.— per week voor de periode van 1 December tot 1 Maart,

f 28.— per week voor de periode van 1 Maart tot 1 Juni,

f 30.— per week voor de periode van 1 Juni tot 1 December.

Voor vaste en losse arbeiders is het loon *f* 0. 50 per uur.

De loonregeling geldt voor de hele provincie Zeeland en voor West-Brabant omvattende de gemeenten: Halsteren, Nieuw Vosmeer, Steenbergen, Dinteloord, Standaardbuiten, Fijnaart, Willemstad, Klundert, Zevenbergen, Terheijden, Hoge- en Lage-Zwaluwe, Made, Werkendam, Dussen, Geertruidenberg, Raamsdonk, Waspik, Waalwijk, Vlijmen, Heusden, Eethen, Wijk, Andel, Giessen, Rijswijk, Woudrichem, Woensdrecht, Ossendrecht, De Werken, Almkerk, St. Maartenspolder in de gemeente Hoeven en de oude en nieuwe landen in de gemeente Oudenbosch, beiden gelegen ten noordwesten van de spoorlijn Roosendaal—Zevenbergen, Wouw en Roosendaal. De loonregeling is ook van toepassing voor de Boomkwekerij in geheel Zeeland en West-Brabant, dus ook voor de gemeenten Oudenbosch en Zundert.

Het tijdloon voor volwaardige vrouwelijke arbeiders bedraagt 2/3 van het loon voor volwaardige mannelijke arbeiders.

Het tijdloon voor jeugdige mannelijke arbeiders bedraagt op 19-, 18-, 17- en 16-jarige leeftijd 90 resp. 80, 70 en 60 % van het loon van volwaardige mannelijke arbeiders.

Het tijdloon voor jeugdige vrouwelijke arbeiders bedraagt op 17- resp. 16-, 15- en 14-jarige leeftijd 90 resp. 80, 70 en 60 % van het loon van volwaardige vrouwelijke arbeiders.

Het tijdloon voor leerlingen bedraagt op 15- resp. 14-jarige leeftijd 50 resp. 40 % van het loon van volwaardige mannelijke arbeiders.

De rijksbemiddelaar heeft reeds zijn goedkeuring gehecht aan de loonen. We hopen spoedig de goedkeuring te krijgen op de andere belangrijke voorgestelde bepalingen.

Voor de rest van de provincie Brabant en Limburg zullen besprekingen worden gehouden, om ook daar tot een loonregeling te komen.

Naast de mensen die nog overgebleven zijn, lijkt het ons goed er onze mannen op te wijzen, dat wij met onze actie de belangen van den landarbeider zo goed mogelijk hebben gediend. Ook onze mannen dienen er het grote nut van in te zien, dat er stabiliteit dient te zijn in de lonen waarop het prijspeil is afgestemd. Dan eerst zal het mogelijk zijn de juiste verhouding te krijgen tussen loon en prijspeil.

Degene die menen dat in bepaalde omstandigheden een toevalliger hoger loon kan worden bedongen, dienen wel te begrijpen dat dit een euvel is, wat zich ook weer tegen ons zelf zal keren, maar dan in omgekeerde zin, wanneer de omstandigheden omtrent de vraag naar arbeiders zich wijzigen.

Wij moeten er dan ook alleen in ons welbegrepen eigenbelang aan medewerken dat deze loonregeling wordt nageleefd en toegepast. Zowel naar beneden als naar boven, onder voorwaarde dat de loonpolitiek in 't algemeen weer geen verschijnselen gaat vertonen, dat de lonen in de landbouw niet meer in een juiste verhouding staan tot de lonen in de andere bedrijven.

Geheel Nederland kijkt naar de landbouw wat in 1945 zal worden geproduceerd, om ons volk te voeden. Als landarbeiders hebben wij hieraan mede te werken met onze volle persoon en overtuiging. Als deze gedachten bij ons leven, zullen zij respect afdwingen bij het niet-landbouwende deel van ons volk, die met ons zullen willen medewerken om de sociale en economische positie van de landarbeidersstand op de juiste hoogte te brengen.

ZEGGINGSCHAP IN HET BEDRIJFSLEVEN

Sociaal en economisch

Kenmerk van deze tijd en vrucht van de ontwikkeling in sociaal opzicht van de laatste jaren is ongetwijfeld de grotere toenadering tussen verschillende volksgroepen en de samenwerking van dezen. Waar vroeger vaak grote afstanden waren daar is nu een toenadering en een contact dat alleen maar mag worden toegejuicht.

Die toenadering en samenwerking, dat beter begrip voor de gemeenschappelijke zaak is niet alleen te constateren zo maar in het algemeen, doch ook in het bijzondere, het specifieke en 't concrete.

Tal van organisaties ,die vroeger ongeveer geheel op zich zelf werkten voeren thans hun acties gemeenschappelijk, omdat zij hebben leren inzien, dat de scheiding van voorheen groter was dan zij behoeve te zijn.

Van zelfsprekend blijven de grote principiële verschillen van ons volk bestaan, omdat ons volk nu eenmaal een verscheidenheid van levens- en wereldbeschouwing te zien geeft die geëerbiedigd moet worden, omdat zij behoort tot ons volkskarakter.

Die grotere toenadering en samenwerking tussen groepen met onderscheiden belangen is ook te constateren in het bedrijfsleven. De grote afstand tussen werkgever en werknemer in het verleden was reeds lang in beduidende mate verkleind.

Werkgever en werknemer hebben elkaar leren kennen en ook leren waarderen. Het standpunt dat in de onderneming het eerste en het laatste woord werd gesproken door den werkgever is reeds lang verlaten.

De werkgever heeft principieel en practisch erkend dat als het gaat over de belangen van de onderneming dit een aangelegenheid is waarbij werkgever en werknemer betrokken zijn.

De werknemer ziet in dat hij niet buiten een werkgever kan en een werkgever op zijn beurt ziet in dat voor het produceren van goederen voor de gemeenschap de werknemer niet kan worden gemist. Immers het product dat tot stand komt is het resulaat van velerlei arbeid geestelijk en lichamelijk, waaraan werkgever en arbeider te pas komen. Waar zo de zaken staan daar is het dus duidelijk dat de onderneming een gemeenschappelijke aangelegenheid is waarbij allereerst de belangen van werkgever en werknemer aan de orde komen en vervolgens het belang van de consumenten, terwille waarvan geproduceerd wordt.

Het ligt dus voor de hand, dat ook de werknemers zeggingschap hebben in het bedrijfsleven.

Hoe ver nu gaat de zeggingschap van de werknemers in het bedrijfsleven of breder in het economisch leven.

Moet die zeggingschap zich beperken tot het sociale in het economisch leven of valt ook het economische daaronder.

Het antwoord op deze vraag is van belang en niet iedereen neemt hieromtrent een zelfde standpunt in.

Mijn standpunt in deze is dat sociale en economische vraagstukken theoretisch wel, doch practisch niet zijn te scheiden. Er zijn maar zeer weinig sociale vraagstukken die geen economische kant hebben en van de andere kant heeft bijna elk economisch vraagstuk een sociale kant. Denk maar aan het loonvraagstuk, de werktijd enz. enz.

Naar mijn mening kan worden gezegd, dat bepaalde vraagstukken overheersend sociaal of economisch zijn, doch uitsluitend sociaal of economisch zijn zij niet.

Het is dan ook wel duidelijk, dat de zeggingschap van de werknemers in het economisch leven het sociale en het economische moet omvatten.

Zoals reeds gezegd niet iedereen deelt dit standpunt en ik meen zelfs wel eens beluisterd te hebben dat mensen die midden in de vernieuwingsbeweging staan ten aanzien van dit vraagstuk helemaal geen vernieuwing willen.

Dat is totaal onbegrijpelijk en alleen verklaarbaar uit het feit dat het onderwerpelijke vraagstuk wellicht nooit hun aandacht heeft gehad althans niet ten volle en zeker niet voldoende.

Zeggingschap van de werknemers in het economisch leven is een rechtmatige eis en zeggingschap inzake het sociale en het economische is een eis van economische democratie.

Dat de ondernemer met de leiding blijft belast is van zelfsprekend. Dat de zeggingschap op economisch terrein voorsalsnog beperkt zal moeten zijn is duidelijk, doch dit zegt niets omtrent het beginsel van zeggingschap op economisch gebied.

F. H.

Zuiveringsproblemen bij de Overheid.

Geen enkel rechtgeaard Nederlander zal het de Regering euvel kunnen duiden, dat deze maatregelen heeft genomen om de ambtelijke sfeer zo spoedig mogelijk te zuiveren van elementen, welke door hun optreden tijdens de bezettingsduur of daarvoor blijk hebben gegeven van ontrouw of verraad aan het wettig gezag.

Geen enkel gezag, wat zich zelf respecteert en gerespecteerd wil zien, zou anders kunnen handelen.

Deze maatregelen, welke zijn neergelegd in het „Zuiveringsbesluit" kunnen in 3 soorten worden onderverdeeld;

1. bevel tot staking van de uitoefening ener functie, zonder opgave van redenen.

2. *Schorsing.*

3. *Ontslag.*

Het sub. 1 bepaalde vindt toepassing in afwachting van een onderzoek omtrent de toepassing van schorsing of ontslag, dat onder 2, in afwachting van de beslissing omtrent ontslag.

Tesamen vormen deze maatregelen een geheel, die uiteindelijk ofwel tot ontslag of zuivering voeren.

Al lijkt ons dit alternatief niet juist, iets waarover wij het in dit artikel evenwel niet zullen hebben, vast staat, dat na het volgen dezer procedure er weinig gevaar bestaat, dat ontrouwe elementen de door hen, tijdens de bezettingsduur beklede ambten, zullen worden gehandhaafd.

Waar wij het ditmaal over willen hebben, is de vraag, of daarmee de zaak definitief is afgedaan.

Ogenschijnlijk lijkt dit zo, doch de feitelijke toestand is wat anders.

Reeds nu is gebleken, dat het niet voldoende is, om ons ambtelijk apparaat te zuiveren, maar dat tevens maatregelen moeten worden getroffen om het ook zuiver te houden.

Doet men dat niet, dan heeft zuivering geen zin. Indien men door een achterdeur binnenlaat, wat door de voordeur als onzuiver werd verwijderd, dan zijn wij even ver van een betrouwbaar ambtenarencorps af als voor de zuivering het geval was.

De meerderheid van onze lezers zal zich afvragen of dit dan mogelijk is, omreden het enigszins onverklaarbaar lijkt.

Toch blijkt zulks het geval te zijn, gezien een schrijven, hetwelk op 7 April j.l. aan het Hoofd van het Bureau Binnenlandsch Bestuur te 's Hertogenbosch werd verzonden.

Daaruit blijkt, dat een drietal ambtenaren welke blijkens Publicatieblad No. 18, door het Militair Gezag, op grond van artikel 3 van het Zuiveringsbesluit werden geschorst, in hun functie respectievelijk bij Gemeentebedrijven, de Distributiedienst en de Gemeentesecretarie te Eindhoven, thans in een andere functie werden herplaatst en wel bij het Rijksbureau voor Huiden en Leder, de Repatriering en Herrijzend Nederland. Van een staat vast, dat hij door deze *overplaatsing* in salaris aanmerkelijk is vooruitgegaan. Waar dit schrijven door een groot aantal hoogst betrouwbare ambtenaren werd ondertekend, vinden wij voorhands geen aanleiding om aan de juistheid daarvan te twijfelen.

Waar hier de belangen van ons volk zo nauw bij betrokken zijn, lijkt het ons dringend noodzakelijk, dat op korte termijn door onze Regering voorzieningen worden getroffen, welke er toe leiden, dat zich dergelijke gevallen niet meer voordoen en dat ze daar waar ze zich hebben voorgedaan ten spoedigste, zij het bij herhaling, worden aangezuiverd.

DE ARBEID

Een van de kenmerken van deze tijd is dat de betekenis van de arbeid in voller licht is komen te staan en weer op zijn juiste waarde wordt geschat.
De arbeid is lange tijd veronachtzaamd geworden, men stond er te weinig bij stil, hij werd niet voldoende en zeker niet algemeen begrepen en gewaardeerd.
De arbeid van den gewonen man was maar weinig in tel. De arbeider moest blij zijn dat hij ergens arbeiden mocht. Dat is nu allemaal anders geworden.
Men heeft de factor arbeid van vele zijden belicht en is daardoor tot de conclusie gekomen dat de arbeid zeer waardevol is en absoluut onmisbaar. Nu ligt het voor de hand dat iets dat als absoluut onmisbaar wordt beschouwd ook gewaardeerd moet worden.
De arbeid is als een steen met vele facetten.
De arbeid is lichamelijk wanneer het lichaam zijn krachten moet inspannen om tot een bepaald resultaat te komen en hij is geestelijk, wanneer vooral en hoofdzakelijk de menselijke geest werkt. Nu is er bijna geen arbeid of hij is lichamelijk en geestelijk gelijktijdig.
De arbeid is en kan geen koopwaar zijn en ook geen voorwerp van ruil, want de arbeid is onafscheidelijk verbonden aan den drager van die arbeid, de menselijke persoon.
De arbeid is leidinggevend of uitvoerend naargelang de geest of het lichaam daarbij een rol spelen.
De arbeid is ook een zedelijke factor, want het niets doen werkt demoraliserend en is daarom funest.
Arbeid is plicht omdat het practisch gesproken de enige mogelijkheid is zijn leven in stand te houden en dat van degenen waarvoor hij heeft te zorgen. Daarom is arbeid ook een recht want het leven in stand houden is een plicht ons door de natuur gegeven.
De arbeid is een productie factor zonder welke het niet mogelijk is de mensheid van het hoog nodige te voorzien, en juist daardoor heeft de arbeid een maatschappelijke betekenis.
De laatste willen we hier in het bijzonder belichten. De mens heeft aan velerlei dingen behoeften. Er is een tijd geweest dat het aantal behoeften zeer klein was en dat ieder zo ongeveer in zijn eigen behoeften voorzag. Die tijd ligt reeds lang achter ons en het is alleen de geschiedenis die ons dat doet weten.
Het aantal behoeften en de verscheidenheid daarvan is met de jaren gegroeid en ieder van ons geslacht kan dat waarnemen. Om zelf in zijn behoeften te voorzien is een onmogelijkheid. Wie woont in een huis dat hij zelf gebouwd heeft. Wie draagt schoenen die hij zelf gemaakt heeft. Wie draagt kleren die hij zelf.... Zo kan men doorgaan en in de meeste gevallen zal het zo zijn, dat de goederen welke wij gebruiken niet door ons zelf, doch door anderen gemaakt zijn.
Om te voorzien in de vele en velerlei behoeften is het nodig dat er samenwerking is en verscheidenheid tevens in de soort van arbeid en in de wijze waarop de goederen, waaraan wij behoefte hebben, worden geproduceerd.
Dat is ook het geval met de vele diensten waarvan wij gebruik maken, zoals het verkeer, ziekenhuizen e.d. Wij kunnen van goederen en diensten gebruik maken omdat er is maatschappelijke arbeidsverdeling.
Er is behoefte aan kleding, schoeisel, aardewerk, woning, meubels, fietsen, auto's, treinen enz. enz.
Het maatschappelijk leven nu is zo uitgegroeid dat practisch gesproken er groepen van mensen zijn die zich met de productie van één bepaald artikel bezig houden of bepaalde diensten verzorgen en waarnemen.
Zo werken allen mee om te voorzien in de noodzakelijke en nodige behoeften. Zo zijn er dus kleermakers, schoenmakers, bouwvakarbeiders, enz. enz. die zich voortdurend met dit werk bezighouden en dat als regel hun hele leven blijven doen.
Hoe komt nu een bepaald product tot stand.
Daarvoor is nodig kapitaal en arbeid. Onder kapitaal verstaan we in maatschappelijke zin niet het geld maar de fabrieken en werkplaatsen, de grondstoffen en de half fabrikaten, de gereedschappen en het machinepark zonder welke het niet mogelijk is om te produceren.
Belangrijker echter dan het kapitaal is de arbeid, want als de arbeid ontbreekt dan betekenen zelfs de meest moderne machines niets.
Dus arbeid. Maar, arbeid van hoofd en hand, geestesarbeid *en* lichamelijke arbeid en samenwerking tussen beide. Arbeid is de grote factor in het menselijk bestaan en samenwerking tussen hoofd- en handarbeid is noodzakelijk.

Wie heeft het huis gemaakt waarin wij wonen?
Daar is op de eerste plaats de bouwmeester die het te bouwen huis in zijn hoofd heeft en reeds nu geestelijk ziet hoe het huis er straks zal uitzien. Dit geestes product wordt door den tekenaar in beeld gebracht en zijn arbeid is al meer lichamelijk dan die van den bouwmeester. Dan komt de uitvoerder en de metselaar, de timmerman en de loodgieter, de electriciens en de behanger en nadat allen hun werk hebben verricht is het huis klaar en kan het worden bewoond. Hier is duidelijk dat aan de tot standkoming van een huis velerlei arbeid nodig is en dat diverse groepen van mensen hun arbeid hebben gegeven, zonder dat gezegd kan worden die persoon of die groep heeft het huis gebouwd. Het is hier een resultaat van velen. Hier was samenwerking nodig tussen hoofd- en handenarbeid, maar ook samenwerking tussen de verschillende soorten van handenarbeid. Immers het werk van den metselaar en den timmerman gaat vooraf aan dat van den behanger.
Als nu de tot standkoming van een product het resultaat is van velen, dan is het duidelijk dat allen die aan de tot standkoming van een product hebben meegewerkt naar rate van hun bijdrage ook beloond worden. Hun arbeid moet worden beloond en dat in verhouding tot datgene wat zij hebben gepresteerd. Hier komen we aan de rechtvaardige loonbepaling.
De arbeid, onverschillig welke, moet minstens zo worden beloond dat daardoor een redelijk bestaan mogelijk is en dat in de stand waartoe men behoort.
De arbeid moet vervolgens zo worden beloond dat een gezin met kinderen, eventueel een groot aantal kinderen, een behoorlijk bestaan kan leiden.
Tot slot moet de arbeid een bedrag opbrengen waardoor voorzien wordt bij ziekte en invaliditeit, bij ongevallen en ouderdom.
Het is duidelijk dat de grote koek eerlijk moet worden verdeeld en dat er van te voren voor gezorgd wordt dat er een koek te verdelen is. Bij dit laatste is het dus nodig dat de kostprijs zo wordt vastgesteld dat elke arbeid behoorlijk kan worden beloond.
Dat de arbeid beter en meer gewaardeerd gaat worden is van belang nu we voor de maatschappelijke wederopbouw van Nederland staan.
De arbeid in zijn *volle* waardigheid door den drager daarvan en den arbeider, hoofd en hand, op de hem toekomende plaats en de hem rechtmatig toekomende beloning.

F. Hoogen.

Look, God

Look God, I have never spoken to You,
But now I want to say: How do You do?
You see, God, they told me You did not exist,
And like a fool I believed all, all this.

Last night from a shell-hole, I saw Your sky,
I figured right then they had told me a lie.
Had I taken time to see things You made,
I'd have known they weren 't calling a spade a spade.

I wonder God, if You'd shake my hand,
Somehow I feel You will understand.
Funny I had to come to this hellish place
Before I had time to see Your face.

Well, I guess there isn 't much more to say
But I am sure glad, God, I met You to-day.
I guess the Zero Hour will soon be here,
But I'm not afraid since I know You're near.

The signal, well God, I'll have to go
I like You lots and I want You to know.
Look now, this will be a horrible: „who knows"
I may come to Your house to-night.

Though I wasn't friendly to You before
I wonder, God, if You'd wait at Your door.
Look, I'm crying, me shedding tears
I wish I had known You these many years.

Well, I have to go now, God, Goodbye.
Strange, since I met You, I'm not afraid to die.

Zie, God

Zie, God, nooit heb ik gesproken tot U,
Maar nu moet ik zeggen: How do You do?
Ziet U, God, men leerde mij, dat U niet bestond.
En als een dwaas heb ik dat alles geloofd.

Gisterenavond keek ik vanuit een krater naar Uw hemel.
Toen heb ik terdege ingezien, dat men mij leugens had verteld,
Had ik maar de tijd genomen om al de dingen te zien, die u gemaakt hebt
Dan zou ik geweten hebben, dat men mij de waarheid niet had verteld.

Ik ben benieuwd, God, of U mij de hand wilt geven,
In elk geval weet ik, dat Gij mij verstaat.
Vreemd, dat ik op deze helsche plaats moest komen,
Voordat ik tijd had om Uw gelaat te zien.

Wel, ik denk, dat er niet veel meer te zeggen valt,
Maar ik ben echt blij, God, dat ik U vandaag heb ontmoet.
Ik denk, dat het laatste uur spoedig zal slaan,
Maar nu ik U zo nabij weet, ben ik niet bang.

Het signaal! wel, God, ik moet nu gaan.
Ik houd echt veel van U en ik wil, dat Gij het weet.
Zie, het zal zijn een verschrikkelijk: „wie weet"
Misschien kom ik vannacht wel aan Uw huis.

Ofschoon ik vroeger niet vriendelijk was tegen U
Vraag ik me af, God, of aan Uw deur U mij wacht.
Zie, ik ga schreien, ja ik stort nu tranen,
Ik wilde, dat ik U al deze jaren had gekend.

Wel, ik moet gaan nu, God, Goodbye.
Vreemd, sinds ik U heb ontmoet, ben ik niet bang te sterven.

Gedicht van een Engels officier, vroeger ongelovig maar in de oorlog gelovig geworden.

Offerfeest van overtuigingen

De titel, welke hierboven staat, is geen eigen vinding, maar ontleend aan Thorbecke. Vóór bijna honderd jaren schreef deze Liberale hoogleeraar en staatsman in een geschrift over de toen aanhangige kwestie der grondwetsherziening het volgende, wat de huidige eènheidspropagandisten ter overweging zij aanbevolen. Misschien dat deze woorden hen helpen kunnen om tot het inzicht te komen, dat zij minder modern zijn dan zij denken, ouderwetscher dan zij zelf bevroeden en, bovenal, dat zij geen oorspronkelijkheid voor zich kunnen opeischen.
Thorbecke dan schreef in het jaar onzes Heeren 1848: „Hetgeen van vele zijden, ten aanzien der groote vragen van den dag, wordt verlangd, dat men inschikkelijk zij, dat men, zooals het heet, zijn gevoelen ten offer brenge op het altaar des vaderlands, schijnt mij niet boven verdenking. Ieder zal dat verzoek met gelijk recht aan den ander doen; en wat zal er, na die wederzijdsche offeranden, over blijven? Indien men, om een stelsel aan te nemen, zijn gevoelen, dat is zijne overtuiging, ten offer brengt, waarop rust het aangenomen stelsel? Men vergt van zijn tegenstander, dat hij hetgeen hij onrecht, verkeerd of schadelijk acht, goed vinde en helpe invoeren. Al verkreeg men dit, welke beteekenis of kracht zou, voor de oprichting van een nationalen Staat, eene zege hebben, die men alleen aan laffe toegevendheid te danken had? Neen; er zijn tijden, waar een overmachtige indruk van het oogenblik moet beslissen...., maar discussie over de hervorming, eens algemeen geworden, kan slechts oorlog der redenen, voor en tegen, ons een stevigen vrede schenken".
Ook het slot van bedoeld geschrift heeft actueele beteekenis. Thorbecke verklaart daar, niet te kunnen gelooven, dat „het burgerplicht is, de oogen te sluiten of aan te nemen hetgeen men afkeurt" en daarnaast schreef hij, zich niet mét de hoop te durven vleien, „dat hetgeen heden, bij den eersten aanleg, wordt gemist of verzuimd, morgen, bij den opbouw, zal kunnen worden vergoed."

C.

Wat deed het Bolsjewisme voor den arbeider?

Wij werden niet Nazi-gezind, toen de Duitsers met donderend geweld van tank en vliegtuigen 't Westen hier omverliepen; evenmin raken wij met het Bolsjewisme verzoend, nu het rode leger in een bliksem-oorlog Rusland heroverde en met zijn politieke en militaire „hamer en sikkel" zelfs Polen dodelijk „bevrijdde".

Wij stellen ons doodnuchter deze vraag: is het *Communistisch stelsel* een bron van zegen of van vloek voor de mensheid?

En bij het beantwoorden dezer vraag brengen wij geen scheiding aan tussen het Bolsjewisme als economisch systeem enerzijds en het Communisme als wereldbeschouwing anderzijds. Wij nemen het als een ondeelbaar geheel. En waarom doen wij dat? Omdat de leiders van het Communisme nadrukkelijk leren, dat bij scheiding dezer twee het economisch systeem volstrekt ondoorvoerbaar is.

Wordt het atheïsme (de Godloosheidsleer) niet aanvaard door de mensheid en wordt het genieten van stoffelijke en tijdelijke goederen niet als hoogste geluk uitgeroepen, dan is het Communisme ten dode opgeschreven, ook als economisch stelsel.

Zo is de leer. Zo is ook de werkelijkheid.

Wat moet dus wel de vrucht zijn van het Communisme?

Schakel God uit en de mens wordt baas. Is de mens niet onderworpen aan een bovenmenselijke wet, dan bepaalt hij *willekeurig* zijn rechten; dan bepaalt *macht* wat als recht zal gelden; dan wordt de sterkste een tyran en de zwakste wordt slaaf.

Zo was het tijdens het Liberalisme, dat van Gods wetten in het economisch leven niet horen wilde. De zwakke, de arbeider, was slaaf.

Zo was en is het in het Nazi-dom; de staat wordt vergoddelijkt en het individu is volslagen rechteloos overgeleverd aan de staats-leiders.

Als onvermijdelijk gevolg van het Godloos Communisme moet dus een ondragelijke tyrannie worden verwacht.

Wat is er in feite al gerijpt aan de boom van het Communisme?

Wij laten de Paus spreken, Pius XI.

Waarom de Paus? Omdat de Paus Pius het Russische volk liefheeft, meer dan wie ook; omdat niemand langs zoveel wegen zo betrouwbaar wordt ingelicht als Zijne Heiligheid; omdat niemand zijn woorden, van beschuldiging vooral, zo wikt en weegt als de Paus in Zijn Encyclieken.

Wat nu verklaart de Paus in Zijn Communisme-encycliek over de economische vruchten van het Bolsjewisme?

„Op grond van onverdachte getuigenissen, ook uit de allerlaatste tijd, is het voor ons een uitgemaakte zaak, dat zelfs op dit punt (op economisch gebied) *de vele plechtige beloften niet* zijn ingelost". (Divini Redemptoris No. 23).

Heeft het Bolsjewisme voor het economisch leven dan *volstrekt geen* verbetering gebracht?

Wij luisteren weer naar den Paus: „Zeker, wij ontkennen niet, dat deze krachtsinspanning (van het Communisme) er *niet weinig* toe heeft bijgedragen om in Rusland de mensen en hun gewoonten wakker te schudden uit de langdurige, ingewortelde loomheid, en dat het Communisme door met alle geweld zich in te spannen, met gebruikmaking van iedere methode, ook al was deze onjuist, het *stoffelijk levenspeil* een weinig wist omhoog te werken."

Onjuist is derhalve te zeggen, dat het Communisme economisch slechter resultaten heeft opgeleverd dan er tijdens het Czaren-regiem werden bereikt.

Is die lichte verbetering te danken aan het in werking komen van het z.g.n. Communistisch ideaal?

Weer laten wij den Paus aan het woord. „Ja, zelfs pochen en roemen de Communisten er op, als zou dit pseudo-ideaal de economische vooruitgang verwekt hebben; maar als deze werkelijk ergens plaats vindt, dan moet die zonder twijfel aan andere oorzaken worden toegeschreven.

Bijvoorbeeld aan de invoering van een intensievere industrie in die landen, welke daarvan verstoken waren; of aan het feit, dat ontzaglijke bodemschatten met enorme winsten geëxploiteerd werden, *zonder enige rekening te houden met de wetten der menselijkheid;* of ten slotte hieraan, dat de werklieden *medogenloos* en *wreed* gedwongen werden voor een *karig loon* zeer zware arbeid te verrichten."

De lezers van „Herstel" hebben voldoende hersens om de zin dezer *woorden* zonder nader commentaar volledig te verstaan.

Rusland is dus economisch *een weinig* omhoog gekomen, omdat er intensiever geïndustrialiseerd werd, omdat er gebruik werd gemaakt van de ontzaglijke Russische bodemschatten, omdat er enorme winsten werden gemaakt door de staat, ten gevolge van een onmenselijke exploitatie en omdat de arbeiders onder een medogenloos-wrede dwang zeer zware arbeid moesten verrichten voor een karig loon.

Goed verstaan?

De economische verrijking van Rusland is gekocht ten koste van de arbeiders die werden uitgebuit op een wijze als het kapitalisme in zijn kwaadste tijd nog niet kende.

De slavenstaat van Babylonië, Egypte en het Romeinse Rijk herleefde in Rusland.

Dat hebben de arbeiders aan het Bolsjewisme te danken.

En wat deed de Kerk voor den Arbeider?

1. De Kerk als leraresse der waarheid.

Overtuigender en vaker dan welk openbaar gezag ter wereld ook hebben de Pausen vanaf Pius IX tot Pius XII, dus vanaf 1846 tot 1945 toe, gewaarschuwd tegen het ontzaglijk gevaar van het Communisme.

Datzelfde deed zij tegenover het Liberalisme en Nationaal-Socialisme. Haar waarschuwingsplicht heeft Zij op onovertroffen wijze vervuld. Haar banvloek heeft zij uitgesproken over al deze stelsels, lang voordat anderen het uiterst gevaarlijke en noodlottige daarvan doorzagen.

Haar waarschuwende, veroordelende stem liet zij horen, toen de stromingen op haar hoogtepunt kwamen en toen nauwelijks nog iemand spreken durfde. De Kerk heeft niet enkel de verderfelijke dwalingen gevonnisd en gewaarschuwd tegen wat een bedreiging der wereld was, een bedreiging der arbeiders in het bijzonder. Zij heeft positief uiteengezet, wat de rechten der mensheid zijn, hoe een waarachtige gemeenschap dient te worden opgebouwd, wil men 't economisch peil omhoog brengen en tevens den arbeider herstellen in zijn waardigheid als mens en als arbeider.

Rerum Novarum en Quadragesimo Anno bevatten hervormingsplannen, die zó radicaal sociaal zijn, dat iedereen ze bewondert; zó radicaal sociaal, dat het Communisme geen schijn van kans meer maken zou, als het Pauselijk hervormingsplan werd uitgevoerd.

Als leraresse der waarheid heeft de Kerk haar taak op schitterende wijze vervuld. Onder leiding van het leergezag der Kerk is er een katholieke sociale wetenschap gegroeid, die met de dag rijker en rijper wordt en die door Priesters en leken in het volle leven wordt uitgedragen. „Niet slechts in niet-katholieke dagbladen en boeken, maar ook in de parlementen en in de gerechtshoven werden de katholieke beginselen aangaande het sociale vraagstuk aangehaald en verdedigd." (Q. A. No. 21).

En „toen de staatslieden der voornaamste mogendheid na de gruwelijke wereldoorlog van 1914 de vrede wilden herstellen door een radicale herschepping der sociale verhoudingen, waren er onder de aangegeven richtlijnen, die zij hebben bekrachtigd en waardoor de arbeid der werklieden volgens recht en billijkheid zou worden geregeld, *ook zo veel punten*, die met de beginselen en wenken van Leo XIII zó wonderbaar overeenstemmen, dat het de schijn heeft, als ware ze daaraan bewust ontleend". (Q. A. No. 22).

2. Wat deed de Kerk om haar leer te zien toegepast?

Met de sterkst mogelijke morele pressie heeft zij aangedrongen op het stichten en tot bloei brengen van sociaal-economische organisaties op de grondslag der katholiek-sociale gedachten.

Om de sociale beweging vaart te geven heeft zij parochieel, diocesaan en nationaal haar Priesters ingezet. En iedere katholieke arbeider zal willen getuigen, dat de Priesters-vrijgestelden van de arbeidersbeweging diocesaan en nationaal voor de rechten van den arbeider hebben gevochten als gold het hun eigen boterham en hun eigen mensenwaarde.

En als nù, op het moment, dat allerwege gesproken wordt over noodzakelijke sociale hervormingen, geen enkel document zo'n diep respect afdwingt als Quadragesimo Anno, als nù elk sociaal voorman in Nederland, katholiek of niet, zich schamen zou, zo hij getuigen moest, Q. A. niet te hebben gelezen, dan behoeven wij niet meer te vragen, wat de Kerk voor den Arbeider gedaan heeft. Zij deed al wat zij kòn doen, leraren en stuwen en bezielen en haar priesters in dienst stellen der sociale hervorming.

Dat het niet vlugger liep, lag niet aan de Kerk, doch aan „het volk", het niet-christelijke volk in het bijzonder. De dreiging van het verwoestend Communisme schijnt nodig te zijn geweest, om tot bezinning te komen. Men moest met eigen ogen zien, wat Rome al tientallen jaren geleden voorspelde.

Laat Nederland de slaafse elementen, die aan het huidige economisch stelsel vastzitten, met bekwame spoed opruimen. Dan maakt het *uiteraard* tyrannieke Communistische stelsel in Nederland geen schijn van kans.

Ons vrijheidlievend volk aanvaardt vrijwillig geen slaven-staat, en zou desnoods nog liever een stukje economische welvaart prijsgeven dan afstand doen van een passende zelfstandigheid, een behoorlijke vrijheid.

En zou „men" proberen, ons een slavenstaat op te dringen, dan zal al de oerkracht van een Nederlandse vrijheidsstrijd daartegen losbreken.

Laat Christus in Zijn ordenende wotten verrijzen in het sociaal-economische leven en er zal grote Paasvreugde zijn over deze verrijzenis.

PATER PASCHASIUS.

Is de Kerk niet te kort geschoten?

Op deze vraag schijnt een bevestigend antwoord onvermijdelijk. Hoe diep is immers niet het menschdom weggezakt, beneden het beschavingspeil van wilden en heidenen en dat na twintig eeuwen Christendom? Is het niet een paus zelf geweest, die schreef, dat geheele volkeren zich thans in gevaar bevinden om terug te vallen in een barbaarschheid, welke ernstiger is dan die, waarin het grootste deel der wereld zich nog bevond bij het verschijnen van den Verlosser? Is de Kerk ook niet, wat de sociale kwestie betreft, achteraan gekomen? In 1891 verscheen de eerste sociale encyclieck „Rerum novarum", maar reeds lang daarvóór had Marx zijn boek „Het Kapitaal" geschreven, waarin hij, gelijk anderen, den erbarmelijken toestand der arbeiders hekelde en waarin hij wegen aanwees om tot een verbetering te komen? En wat onzen tijd betreft: Is het niet het Communisme geweest, dat van het vervallen Rusland der Tsaren een jong, machtig rijk heeft gemaakt, waarin voorspoed heerscht en dat nu een bewonderswaardige militaire kracht ontwikkelt?

Het is aan de Kerk te danken, dat de arbeider door den werkgever weder als een mensch als een evennaaste en een schepsel Gods met een onsterfelijke ziel en met dezelfde rechten en hetzelfde levensdoel werd erkend als hij zelf. Wanneer wij nu moeten constateeren, dat de geest van het sociale en economische leven veel menschelijker en milder is geworden, dan is dat voor het overgroote deel toe te schrijven aan het onvermoeid streven der pausen, kerkelijke instanties en organisaties van Katholieken.

Wie alleen ziet naar wettelijke regelingen en instellingen, stelt zich ten onrechte op het standpunt dat een maatschappelijke hervorming alleen door middel van het recht en behulp van de wet verwezenlijkt kan worden. Naast de rechtvaardigheid en als bekroning daarvan is de liefde noodig en hierin heeft de Kerk een heilzamen invloed uitgeoefend.

*

Bovendien mag men zich niet door voorbijgaande successen en oplevingen laten imponeeren. Met roofbouw op de nationale kracht kan een staat gedurende een korten tijd een schijn-welvaart bereiken en den arbeiders een soort paradijs op aarde bezorgen. Maar van een echt succes kan slechts gesproken worden, wanneer die welvaart duurzaam blijkt te zijn. Geen verstandige dokter zal beweren, dat hij den zieke genezen heeft, wanneer hij door een spuitje het hart weer even opgang heeft gebracht of wanneer hij door een dosis kinine de koorts naar beneden wist te drukken. Zulke genezesheeren nu zijn al die systemen, welke geen rekening houden met de eeuwige Christelijke beginselen.

Omgekeerd is het onrechtvaardig, van een fiasco te spreken, wanneer niet op korten termijn een succes geboekt kan worden. Men zegt wel, dat Rome kan wachten en dat is waar, n.l. in dezen zin dat de Katholieke Kerk als goddelijke instelling ook de goddelijke tactiek toepast en van deze heet het, dat Gods molen langzaam maalt, maar fijn.

*

Het is verder veel gemakkelijker voor iemand, die zich niet gebonden acht aan de beginselen der Christelijke moraal, om met hervormingen voor den dag te komen dan voor hem, die beseft, dat men in zijn kritiek eerlijk moet zijn dat men het eene onrecht niet mag opheffen door elders onrecht te doen en zoo bijv. de arbeiders tegemoet te komen door tegenover de „kapitalisten" onrechtvaardig te zijn. Het type van de eerste soort hervormers is Marx geweest, van wien thans algemeen erkend wordt, dat hij overdreven heeft, geen rechtvaardige orde wist te ontwerpen en, zoowel wetenschappelijk als zedelijk, tekort is geschoten. Marx was er wel vroeger „bij" dan Rome, maar het Marxisme heeft zich overleefd en Rerum Novarum wordt met den dag actueeler.

*

Bovendien de Socialisten en Communisten zien het sociale vraagstuk enkel als een arbeidersprobleem. Zij maken het zich daardoor gemakkelijk, al te gemakkelijk. Wanneer men een probleem niet in zijn vollen omvang stelt of willen stellen, is uiteraard voor het onderdeel, waaraan men zijn aandacht schenkt, vlugger een in schijn aannemelijke oplossing te vinden dan voor het vraagstuk in zijn geheel. Zulk een eenzijdigheid echter is beneden de waardigheid niet alleen van de Kerk, maar strijdt ook met Haar roeping van Moeder van alle volkeren en van alle groepen en standen van menschen. Als iemand aan kanker lijdt en de dokter snijdt het gezwel weg, dan is dat radicale maatregel, maar als niet tevens de oorzaak is weggenomen, is dat radicalisme misleidend en misdadig. Zulk een plaatselijke operatie bezorgt den patiënt alleen maar pijn, maar geen genezing.

Wanneer men Socialisme en Communisme in het licht van deze eenzijdige instelling beschouwt, moet men het demagogische systemen noemen, dus systemen, die speculeeren op ongezonde instincten van de massa. Toets is voor hen niet de waarheid en rechtvaardigheid, en nog veel minder de naastenliefde, maar de schijn, het egoïsme en de haat. Daarop is geen nieuwe maatschappij te bouwen. Wat ermede bereikt kan worden is hoogstens een fanatieke krachtsinspanning gedurende korten tijd met 'n ineenstorting, kort daarop. Elke duurzame hervorming, schreef Pius XI, is tenslotte altijd van het heiligdom uitgegaan.

*

Wie spreken toch steeds van een zoogenaamd fiasco der Kerk? Niet de trouwe leden der Kerk, die nauwgezet de bevelen en richtlijnen gevolgd hebben, maar wel de Katholieken, die slechts met uiterlijke banden van twijfelachtige sterkte verbonden zijn aan de Kerk. Hebben zij wel het recht de Kerk aan te klagen, waar zij zelf in gebreke zijn gebleven ,te leven overeenkomstig Haar leer? Saboteurs — en dat zijn deze Katholieken in wezen — missen toch het recht te klagen over mislukking en tragen gang van zaken. Behalve onbillijk is hun aanklacht ook onverstandig, want zij beschuldigen met hun verwijt aan het adres der Kerk eigenlijk zichzelf. Vooral ook buiten de kringen der Katholieken doet tegenwoordig de beweering, dat de Kerk tekort geschoten is, opgang. Maar ook hier vragen wij, of die Liberale, Communistische, Socialistische en andere critici wel het recht hebben op den rechterstoel te klimmen. Zij hebben de Kerk in Haar werk bemoeilijkt, bestreden en openlijk of bedekt afbreuk trachten te doen. In het gunstigste geval werd een zekere neutraliteit en de welwillendheid van den werkeloos toezienden toeschouwer in acht genomen. Is het eerlijk, triomfantelijk van een fiasco te spreken, waartoe men zelf heeft bijgedragen door tegen te werken of althans door zich van steun en medewerking te onthouden?

En als het nu nog waar was, dat de Kerk Haar onmacht heeft bewezen, maar er zijn reeds teekenen, dat zich in onze dagen gaat herhalen, wat eens de Joden tot hun schade en schande hebben ondervonden, toen zij op Goeden Vrijdag nog hun spot luchten tegen den Stichter van het Christendom, maar op Paschen beschaamd stonden, want zij bleken te vroeg gejuicht te hebben.

C.

Hoofdredacteur: Dr. A. Cornelissen, Nijmegen. — Redactie-adres: Groenewoudscheweg 156, Nijmegen. Uitgave en administratie: St. Annaplein 21, Tilburg.
Druk: N.V. Boekdrukkerij „Helmond", Helmond.